

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної роботи
Митро ГАНТЕЛЕЙМОНОВ

“ ” серпня 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни
ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

галузь знань _____ 24 Сфера обслуговування _____
(шифр і назва)

спеціальність _____ 242 Туризм _____
(шифр і назва)

освітня програма _Туризм, Міжнародний туристичний бізнес_
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни _____ обов'язкова _____
(обов'язкова/ за вибором)

факультет Міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “_27_” __серпня_ 2021 року, протокол №_1_

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: канд. іст. наук, доцент Н. В. Аксьонова

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

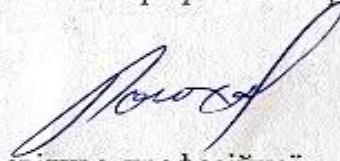
Протокол від “_26_” __серпня_ 2021 року, протокол №_1_

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Анатолій ПАРФІНЕНКО

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Туризм»

Гарант освітньо-професійної програми «Туризм»

Іван ПОСОХОВ

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародний туристичний бізнес»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародний туристичний бізнес»

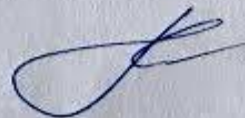

Олена ЄВТУШЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “_26_” __серпня__ 2021 року, протокол №_1_

Голова науково-методичної комісії

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Організація екскурсійної діяльності» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки бакалавра спеціальності (напряму) 242 – «Туризм».

1. Опис навчальної дисципліни

1. Мета дисципліни: сформувати у студентів відповідні сучасному рівню уявлення про культурне середовище, яке репрезентоване культурно-сакральними об'єктами, ознайомити з тенденції розвитку сучасної культури, зазначити традиції та новації в системі пізнання культурного середовища, навчити визначити пізнавальні та виховні настанови під час екскурсій.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- оволодіння знаннями з організації екскурсійного обслуговування в індустрії туризму;
- засвоєння студентами теоретичних основ екскурсійної справи: сутності екскурсії, її основних ознак та функцій, класифікації екскурсій, формування екскурсійної тематики;
- виявлення основних напрямів і тенденцій розвитку екскурсійного обслуговування в сучасних умовах;
- набуття студентами навичок роботи з нормативними матеріалами щодо організації екскурсійної діяльності в туристичній індустрії;
- ознайомлення з методичними прийомами підготовки та проведення екскурсій, технологією створення нової екскурсії, особливостями застосування методичних прийомів показу, розповіді та руху;
- визначення шляхів удосконалення професійної майстерності екскурсоводів, забезпечення якості екскурсійних послуг;
- опанування основами методики організації екскурсійного обслуговування різних категорій туристів і екскурсантів.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до ОПП:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

ЗК 4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;

ЗК 5. Прагнення до збереження навколишнього середовища;

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 8. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

ЗК 9. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;

ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії;

ЗК 13. Здатність планувати та управляти часом;

ЗК 14. Здатність працювати в команді та автономно.

Формування наступних фахових компетентностей:

- ФК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;
- ФК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ФК 3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій;
- ФК 5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів;
- ФК 6. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного);
- ФК 7. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту;
- ФК 8. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем
- ФК 9. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах;
- ФК 12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу
- ФК 13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації;
- ФК 14. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці;
- ФК 15. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

1.3. Кількість кредитів – 6.

1.4. Загальна кількість годин – 180.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
32 год.	14 год. (4 ауд, 10 дист.)
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	- год.
Самостійна робота	
116 год.	166 год.
В тому числі індивідуальні (контрольні) завдання	
20 год.	20 год.

1.6. Заплановані результати навчання

Після засвоєння курсу студенти мають вміти:

- працювати у складі групи над створенням нової екскурсії;
- розробляти різні види екскурсій з урахуванням пізнавальних потреб індивіда на підставі знань екскурсійних ресурсів рекреаційного комплексу, культури, релігії рекреанта, існуючих технологій розробки екскурсійної програми, методик проведення екскурсій;
- організовувати та планувати екскурсійну діяльність;
- готувати контрольний та індивідуальний тексти екскурсії;

- розробляти та проводити екскурсії;
- користуватись основними прийомами проведення екскурсії;
- складати технологічну карту екскурсії;
- знати принципи екскурсійного обслуговування різних верств населення, вітчизняних та іноземних туристів;
- складати конспекти, тези, історичні довідки; відповідати на питання за темою екскурсії;
- проводити екскурсію; забезпечити безпеку учасників екскурсії.
- володіти технологією організації нової екскурсії;
- мати навички проведення та організації екскурсійної діяльності.

Знати:

- класифікації екскурсії за різними типологіями;
- характеристику екскурсії як особливого засобу пізнання;
- періоди історичного розвитку екскурсійної діяльності в Україні;
- характеристику видів ресурсів у екскурсійному туризмі;
- державну політику та нормативно-правове регулювання у сфері екскурсійної діяльності;
- перспективи екскурсійної діяльності в Україні.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання відповідно до ОПП, зокрема:

ПРН1 Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів;

ПРН2 Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;

ПРН7 Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт;

ПРН8 Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

ПРН9 Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки;

ПРН11 Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності;

ПРН12 Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг;

ПРН15 Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань;

ПРН16 Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості;

ПРН17 Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері;

ПРН18 Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях;

ПРН19 Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань;

ПРН20 Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання;

ПРН21 Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності;

ПРН22 Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ І. Теоретичні засади екскурсійної діяльності

Тема 1. Мета та завдання екскурсії, термінологія

Екскурсія як туристична послуга. Місце екскурсовода в екскурсії. Відмінність гідів від екскурсовода. Визначення терміну «гідизм». Мета і завдання екскурсії, її цілісність. Взаємозв'язок мети, теми і назви екскурсії. Принципи проведення екскурсії та її адресність. Сім основоположних ознак екскурсії. Оцінка екскурсії. Вплив екскурсовода на екскурсантів. Сутність екскурсійного методу пізнання навколишнього світу. 10 заповідей екскурсійної справи.

Тема 2 Класифікація екскурсій.

Потреба в класифікації екскурсій. Параметри класифікації екскурсій. Оглядові екскурсії та їхні особливості. Види тематичних екскурсій. Особливості виробничих екскурсій. Літературні екскурсії та їхні види. Класифікація за способом пересування, складом і чисельністю групи. Екскурсії екстремальні та за покинутими місцинами. Екскурсії казкові та за місцями зйомок фільмів. Екскурсії злочинними та містичними місцями. Екскурсії за місцем проведення: міські, заміські, музейні. За способом пересування: пішохідні, та з використанням різних видів транспорту. За формою проведення: екскурсія-масовка, екскурсія-прогулянка, екскурсія-концерт, екскурсія-спектакль, екскурсія для спеціальної аудиторії, навчальна екскурсія, пробна екскурсія.

Тема 3 Етапи створення нової екскурсії

Напрями підготовки екскурсії. Значення етапів підготовки екскурсії. Поняття творчої групи підготовки екскурсії. Складання бібліографії та пошук інформації. Принципи підбору об'єктів показу екскурсії. Використання електронних ресурсів для вибору об'єктів показу. Класифікація екскурсійних об'єктів. Контекст показу об'єктів – зміст та мета. Значення підтем підготовки екскурсії. Картка об'єкту показу та її значення. Схема екскурсії. Планування маршруту екскурсії. Контрольний текст екскурсії та достовірність даних. Наповнення «портфелю екскурсовода». Хронометраж екскурсії та пробна екскурсія. Прийом-задача екскурсії на маршруті.

Тема 4 Показ в екскурсійній діяльності

Ознайомлення екскурсантів з об'єктами показу: схема послідовності дій. Показ меморіальної дошки. Технологічні інструменти в екскурсії. Технологічні основи проведення екскурсії. Моторність і локальність в екскурсії. Подолання перепон в екскурсії. Акціональність в екскурсії. Прийом попереднього огляду. Прийом панорамного показу. Прийом пояснення. Прийом коментування. Прийом зорової реконструкції. Прийом зорового монтажу. Прийом локалізації подій. Прийом абстрагування. Прийом зорового порівняння. Прийом переключення уваги. Рух екскурсантів як прийом. Жест як показ. Жести екскурсовода: вказівні, просторові, ілюстративні, конструктивні.

Тема 5 Особливості розповіді в екскурсії

Поняття «екскурсійна аудиторія». Співвіднесення розповіді і показу в екскурсії. Екскурсовод як співрозмовник в екскурсії. Характеристика прийомів розповіді. Прийом завдань. Прийом цитування. Прийом посилення на очевидців. Відповіді на питання екскурсантів.

Тема 6 Культура мови і міміка екскурсовода

Умови сприйняття екскурсії через дикцію екскурсовода. Уміння говорити як основа професії екскурсовода. Засмічення мови. Логічний наголос у виступі. Стиль мови екскурсовода. Форми ораторського мистецтва. «Безперервна мова» екскурсовода. Манери екскурсовода. Дотепність екскурсовода. Культура жестів і міміки екскурсовода.

Тема 7 Виховна мета екскурсії

Системи виховання. Культурний туризм. Підготовка екскурсантів до екскурсії. Освіта – головна мета екскурсії. Налагодження контактів з екскурсантами. Педагогічна майстерність екскурсоводів. Організаторський компонент в екскурсії. Дбайливе ставлення до екскурсантів. Прихований діалог з екскурсантами. Патріотичне виховання в екскурсії.

Розділ 2 Надання екскурсійної послуги

Тема 8 Техніка проведення екскурсії

Знайомство з водієм. Обговорення маршруту екскурсії з водієм. Знайомство з групою, презентація водія та маршруту. Організація хронометражу під час екскурсії, поняття «втрачений час». Поняття «шляхова інформація». Пересування екскурсантів під час екскурсії, підготовка до виходу та повернення в автобус. Паркування екскурсійного транспорту. Необхідність «перерв» в екскурсії. Порядок складання технологічної карти екскурсії. Питання під час екскурсії. Ракурси огляду пам'яток. Розташування групи біля об'єкту показу. Наочне використання «портфелю екскурсовода». Конструктивні переходи в екскурсії. Відстань між групами в екскурсії. Особливості екскурсійного погляду на дійсність. Принцип локалізації об'єктів показу.

Тема 9 Дотримання техніки безпеки під час екскурсій

Забезпечення безпеки екскурсантів. Набір для надання екстреної допомоги. Місце екскурсовода в автобусі, безпека екскурсовода. Умови проведення екскурсії. Вимоги до інструктажу під час екскурсій. Спеціальний одяг під час екскурсій. Вимоги безпеки під час проведення екскурсії на виробництві. Цільовий інструктаж в екскурсії. Умови розташування групи перед об'єктами та її пересування. Вимоги з техніки безпеки в екскурсії для дітей. Правила ознайомлення з водоймищем. Нещасні випадки під час екскурсії.

Тема 10 Правила поведінки під час екскурсій

Права та обов'язки гідів/екскурсоводів. Загальні правила для екскурсантів. Правила поведінки в автобусі під час екскурсії. Права та обов'язки водіїв екскурсійних маршрутів. Правила ануляції екскурсій та повернення коштів.

Тема 11 Правові засади організації екскурсійної справи

Законодавство України щодо організації екскурсійної діяльності. Принципи децентралізації екскурсійної діяльності в Україні. Ліцензування екскурсоводів за кордоном. Нагрудний знак «бейдж» екскурсовода. Дозвіл на здійснення туристичного супроводу. Юридичні вимоги до професії «екскурсовод». Права і обов'язки екскурсовода. Повноваження екскурсовода.

Тема 12 Диференційований підхід до екскурсійного обслуговування

Суть, основа, принципи диференційованого підходу. Диференційований підхід до організації, змісту й методики підготовки та проведення екскурсій залежно від груп екскурсантів. Формування різних груп екскурсантів. Особливості підготовки та проведення екскурсій для різних груп. Дитячі екскурсії. Особливості екскурсій для молоді. Особливості проведення екскурсій з іноземцями. Гарний настрій як основа екскурсії. Значення фотографування та загадування бажань під час екскурсії. Інклюзивні екскурсії. Екскурсії для людей з інвалідністю.

Тема 13 Екскурсовод як професія

Вимоги до професійних навичок екскурсовода. Особисті якості і таланти. Ризики та обмеження в роботі екскурсовода. Анімаційна складова в професії екскурсовода. Інформаційний голод у екскурсовода. Вивчення новаторського досвіду. Професійні організації екскурсоводів. Попит на екскурсійне обслуговування. Екскурсовод як приватний підприємець. Робота екскурсійних бюро. Діяльність професійних союзів екскурсоводів в Україні і в світі. Шляхи підвищення професійної майстерності екскурсовода.

Тема 14 Створення та оцінка екскурсійної послуги

Етапи створення екскурсійної послуги. Вимоги до екскурсійної послуги. Договір на екскурсійне обслуговування. Особливості діяльності приватних екскурсоводів. Оцінка якості екскурсійної послуги. Поняття «якість екскурсії». Основні критерії оцінки екскурсії. Фактори підвищення якості екскурсійної послуги.

Тема 15 Ринок екскурсійних послуг

Обов'язки менеджера, що організовує екскурсію. Картка прослуховування екскурсії. Методичні розробки екскурсій. Діяльність туристичних фірм і екскурсійних бюро з розробки і впровадження екскурсій. Етапи просування екскурсій. Особисті сайти екскурсоводів. Рекламні буклети і афіші в рекламі екскурсійного продукту. Просування екскурсій через Інформаційно-туристичні центри. Сайти які просувають послуги екскурсоводів. Розробка аудіоекскурсії як просування екскурсоводом своїх послуг. Робота з рекламою в екскурсійних бюро.

Тема 16 Інноваційні технології у галузі екскурсійних послуг

Інтерактивні елементи в екскурсіях. Використання аудіогіда. Віртуальні екскурсії. Доповнена реальність в екскурсіях. Костюмовані та анімовані екскурсії. Іммерсивні екскурсії. Інноваційні форми просування екскурсійного продукту.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усно го	у тому числі					Усно го	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1 Теоретичні засади екскурсійної діяльності												
Тема 1. Поняття «екскурсія», мета та завдання екскурсії	9	2	2			5	10					10
Тема 2 Класифікація екскурсій	9	2	2			5	11	1				10
Тема 3 Етапи створення екскурсій	9	2	2			5	11	1				10
Тема 4 Показ в екскурсійній діяльності	9	2	2			5	11	1				10
Тема 5 Особливості розповіді в екскурсії	9	2	2			5	11	1				10
Тема 6 Культура мови і міміка екскурсовода	9	2	2			5	11	1				10
Тема 7 Виховна мета екскурсії	9	2	2			5	11	1				10
Разом за розділом 1	72	16	16			40	93	7				86
Розділ 2 Надання екскурсійної послуги												
Тема 8 Техніка проведення екскурсії	9	2	2			5	17	1				16
Тема 9 Техніка безпеки під час екскурсії проведення екскурсій	11	2	2			7	9	1				8
Тема 10 Правила поведінки під час екскурсій	11	2	2			7	8	1				7
Тема 11 Правові засади екскурсійної діяльності	11	2	2			7	8	1				7
Тема 12 Диференційований підхід до екскурсійного обслуговування	11	2	2			7	8	1				7
Тема 13 Екскурсовод як професія	11	2	2			7	8	1				7
Тема 14 Створення та оцінювання екскурсійної послуги	11	2	2			7	9	1				8
Тема 15 Ринок екскурсійних послуг	11	2	2			7	9	1				8
Тема 16 Інновації в екскурсійній діяльності	11	2	2			7	8					8
Контрольна робота	20					20	20					20
Разом за розділом 2	108	16	16			76	87	7				80
Усього годин	180	32	32			116	180	14				166

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Створення карти знайомства	2
2	Найцікавіша екскурсія в місті N	2
3	Найкращі екскурсійні містечка України	2
5	Підготовка «портфелю екскурсовода»	2
6	Картка екскурсійного об'єкту	2
7	Нанесення маршруту екскурсії на карту Google Maps	2
8	Створення технологічної карти екскурсії	2
9	Покращення дикції екскурсовода	2
10	Засоби підготовки екскурсантів до екскурсії	2
11	Створення чат-боту екскурсійного маршруту	2
12	Особистісні якості екскурсовода	2
13	Просування послуг екскурсовода на ринку	2
14	Інклюзія в екскурсійній діяльності	2
15	Діяльність екскурсійної організації	2
16	Інновації в екскурсійній діяльності	2
Разом		32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		ден	заоч
1	Підготовка презентації за темою «Найкращі екскурсоводи України» на основі рекламних матеріалів, відгуків відвідувачів, попиту серед населення, соціальних сторінок та інших джерел	24	37
2	Відвідування екскурсії Харковом (за власним вибором) і створення огляду-звіту щодо організації надання екскурсійних послуг	24	37
3	Підготовка відео показу екскурсійного об'єкту у місті (за жеребом) обов'язково із застосування одного із прийомів показу	24	37
4	Створення чат-боту нової екскурсії (за власним вибором). Презентація ефективності його роботи у вигляді презентації	24	37
5	Контрольна робота	20	20
Всього		116	166

6. Індивідуальне завдання – контрольна робота

Відповідно до навчального плану з курсу «Організація екскурсійної діяльності» студент/ка виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння теоретичних положень курсу. Контрольна робота проходить у тестовій формі і містить по 10 тестових питань – відповідь на кожне з питань важить 1 бал.

7. Методи навчання

Методи навчання – взаємодія між викладачем і студентами, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до студента, а також самостійної та індивідуальної роботи студента. При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи:

1. Під час викладення навчального матеріалу: - словесні (бесіда, пояснення, розповідь, інструктаж); - наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження); - практичні (вправи, практичні роботи, дослідні роботи).

2. За організаційним характером навчання: - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; - методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; - методи контролю та самоконтролю у навчанні; - бінарні (поєднання теоретичного, наочного, практичного) методи навчання.

3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни «Організація екскурсійної діяльності» використовуються різноманітні методи навчання, а саме: вербальні (словесні), наочні та практичні методи, які включають в себе як подання матеріалу викладачем (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), так і роботу студентів з підручником, довідковою, науково-популярною і навчальною літературою та глобальною мережею Інтернет; робота з відео реальних екскурсій, виконання тестових завдань, підготовка самостійної роботи і презентацій до практичних занять тощо. Метод викладання навчального матеріалу визначаються викладачем у залежності від цілей і завдань, виду занять, змісту теми, можливостям (інтелектуальним, психологічним, морально-етичним тощо) студентів, наявним умовам і часу, відведеному для вивчення теми.

Під час лекцій використовуються наступні методи: пояснювально-ілюстративний, або інформаційно-рецептивний метод (реконструкція, лекція, пояснення, робота з джерелами, демонстрація тощо), проблемний метод подачі навчального матеріалу, частково-пошуковий або евристичний методи, коли викладач розділяє проблему на частини, студенти здійснюють окремі кроки щодо розв'язування підпроблем. Під час викладання навчального матеріалу лекції використовується мультимедійна презентація.

8. Методи контролю

Методи контролю забезпечують перевірку ступеня досягнення кінцевих і конкретних цілей вивчення дисципліни. Призначені для кількісного і якісного оцінювання досягнутого при вивченні дисципліни рівня сформованості знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних та громадянських якостей.

Контроль здійснюється за рейтинговою системою. Зміст курсу поділений на 2 змістових розділи. Кожний розділ включає в себе лекції, семінарські заняття, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу даної частини курсу. Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: поточний контроль: виступи на семінарах, самостійна робота, контрольна робота і підсумковий контроль (іспит).

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (групова дискусія);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проєктних завдань під час виконання самостійної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати розрахункові, ситуаційні та інші задачі;
- контроль та оцінювання вмінь проводити самостійні наукові дослідження та презентувати їх із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

Критерії оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях:

Ваговий бал – 2. Максимальна кількість за усі виступи: $15 \times 2 = 30$ балів.

2 бали – красномовний виступ, риторично грамотний за усіма параметрами оцінювання.

1 бали – виступ за темою з частковими порушеннями параметрів красномовства.

0 – пасивна присутність.

Критерії оцінювання робіт за самостійними завданням

За завдання з самостійної роботи студенти можуть набрати $4 \times 5 = 20$ балів максимально. Критерієм оцінки самостійної роботи є наявність власної (авторської) позиції; пов'язаність змісту есе із сучасними українськими реаліями (практичними чи теоретичними); наявність висновку й посилань на літературу і джерела.

5 балів – робота виконана на високому теоретичному рівні, містить аналіз побаченого і добре обґрунтовану авторську позицію.

4 бали – має незначні недоліки з питань самостійної роботи, авторська позиція обґрунтована не досить послідовно.

3 бали – не містить критичного аналізу, неповністю висвітлена проблематика.

2 бали – робота не містить достатньо джерел і літератури, відсутня авторська позиція

1 бали – робота має компілятивний характер, помилки в оформленні.

0 балів – плагіат, несамостійно виконана робота

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені:

Теоретичне питання – 15 балів

Практичне питання – 10 балів

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму екзаменаційного білета (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь)

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);
- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);
- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **екзамен в тестовій формі** (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Організація екскурсійної діяльності», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2104>.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота																контр	Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1								Розділ 2											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8				
24 бали (з них: активна робота на семінарських заняттях – 2 бали; за кожну самостійну роботу – 5 балів)								26 балів (з них: активна робота на семінарських заняттях – 2 бали, за кожну самостійну роботу – 5 балів)								10	60	40	100

T1, T2 ... T8 – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за чотирирівневою шкалою
90-100	відмінно
80-89	добре
70-79	
60-69	задовільно
50-59	
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Бабарицька В. Екскурсознавство і музеєзнавство: навчальний посібник / В. Бабарицька, А. Короткова, О. Малиновська. – 2-ге, перероб. і доп. – Київ: Альтерпрес РА, 2012. – 444 с.
2. Король О. Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі: Навчально-методичний посібник. - Чернівці: Чернівецький національний університет, 2016. - 144 с.
3. Організація туризму : навч. посіб. / В. Ф. Кифяк. – Чернівці, 2011.
4. Покоłodна М. М. Організація екскурсійної діяльності : підручник / М. М. Покоłodна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 180 с.

Допоміжна література

1. Architectural tourism: site seeing, itineraries and cultural heritage by Shelly Hornstein, Lund Humphries, London, UK, 2020, 192 p.
2. Cultural and heritage tourism: an introduction by Dallen J. Timothy, Bristol, UK, Channel View Publications, 2020, 576 p.
3. Domínguez-Quintero Ana M., González-Rodríguez M. Rosario & Paddison Brendan. The mediating role of experience quality on authenticity and satisfaction in the context of cultural-heritage tourism // Current Issues in Tourism, 2020, 23:2, 248-260.
4. Hall C. Michael. Heritage, heritage tourism and climate change // Journal of Heritage Tourism, 2016, 11:1, 1-9.
5. Kim Hyojin, Kim Byunggook. The evaluation of visitor experiences using the peak-end rule // Journal of Heritage Tourism, 2019, 14:5-6, P. 561-573,
6. Kim Soojung, Whitford Michelle, Arcodia Charles. Development of intangible cultural heritage as a sustainable tourism resource: the intangible cultural heritage practitioners' perspectives // Journal of Heritage Tourism, 2019, 14:5-6, P. 422-435,

7. Nguyen Thi Hong Hai Creating heritage for tourism // Journal of Heritage Tourism, 2019, 14:5-6, P. 585-586
8. Nguyen Thi Hong Hai, Cheung Catherine. Chinese heritage tourists to heritage sites: what are the effects of heritage motivation and perceived authenticity on satisfaction? // Asia Pacific Journal of Tourism Research, 2016, 21:11, P. 1155-1168,
9. Prayag Girish & Del Chiappa Giacomo. Nostalgic feelings: motivation, positive and negative emotions, and authenticity at heritage sites // Journal of Heritage Tourism, 2021 <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1743873X.2021.1874000>
10. Trunfio Mariapina, Della Lucia Maria, Campana Salvatore, Magnelli Adele. Innovating the cultural heritage museum service model through virtual reality and augmented reality: the effects on the overall visitor experience and satisfaction // Journal of Heritage Tourism, 2021, <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1743873X.2020.1850742>
11. Альтгайм Л.Б. Основне значення та принципи організації екскурсійних послуг / Л.Б. Альтгайм // Вісник Хмельницького національного університету: Економічні науки. – 2014. – № 6(1). – с. 215–219
12. Арсененко І. А., Іванова В. М. Екскурсійна діяльність як основа функціонування ринку екскурсійних послуг // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова Серія 4. Географія і сучасність 2015. Вип. 19 (33)
13. Базилук А. В. Інклюзивне зростання як основа соціально-економічного розвитку / А. В. Базилук, О. В. Жулин // Економіка та управління на транспорті. – 2015. – Вип. 1. – С. 19-29.
14. Загорянська О. Л. Екскурсійна діяльність як перспективний напрям розвитку туристичної галузі // Вісник Хмельницького національного університету 2020, № 3 С.72-76
15. Зінченко В. А. Екскурсологія як туризмологічна наука / В. А. Зінченко // Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. Серія: філософські науки. – 2010. – Випуск 8. – С. 211-223 [Електронний ресурс]. – URL: www.tourlib.net
16. Кисельова О.Б., Кондратьєва Л.О. ІТ-інструменти розробки віртуальних екскурсій // Сучасні тенденції організаційно-методологічного забезпечення підготовки фахівців: проблеми та шляхи їх вирішення в умовах глобалізації та євроекономічної інтеграції: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної інтернет - конференції з проблем вищої освіти і науки (18 листопада 2019 р.) Харків, 2019. – С.323-327.
17. Кононыхин С.В., Ляхова Л.С. Методические подходы к изучению и прогнозированию спроса на экскурсионные услуги / Кононыхин С.В., Ляхова Л.С. // Вісник ДІТБ. Серія: Економіка, організація та управління підприємствами туристичної індустрії та туристичної галузі в цілому. - 2009. - № 13. - С. 200-207. - http://tourlib.net/statti_tourism/kononyhin.htm
18. Кузьменко А., Горягин В., Курбацкий Е. Состояние и перспективы развития массива экскурсий по Донетчине в преддверии чемпионатов «Евро-2009» и «Евро-2012» / Кузьменко А.В., Горягин В.Ф., Курбацкий Е.В. // Вісник ДІТБ. Серія: Економіка, організація та управління підприємствами туристичної індустрії та туристичної галузі в цілому. - 2009. - № 13. - С. 346-350. - http://tourlib.net/statti_tourism/kuzmenko4.htm
19. Лисюк Т.В., Терещук О.С., Дмитрук О.О. Екскурсійне обслуговування у структурі туристичного продукту // Причорноморські економічні студії. 2018. Вип. 28-1. С.172-178.
20. Літовка-Деменіна С. Г. Питання готовності майбутнього фахівця сфери туризму до здійснення екскурсійної діяльності // Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія». – Харків, 2016. – Вип. 52. С. 134-143.
21. Маврина Н.С. Процесс формирования экскурсионной услуги / Маврина Н.С. // Культура народов Причерноморья. - 2009. - № 161. - С. 123-126. - http://tourlib.net/statti_tourism/mavrina.htm

22. Попович С. Как создать экскурсионный продукт / С. Попович // Укр. туризм. – 2011. – № 2. – С. 80-83.
23. Романенко О. В. Організація екскурсійних послуг / О.В.Романенко // Культура народів Причорномор'я. – 2009. – № 176. – С. 159-161 [Електронний ресурс]. – URL: www.tourlib.net
24. Свистунов А. В., Афанасьєва Н. В. Квест-екскурсія як інноваційне напрямлення розвитку регіонального туризму [Електронний ресурс] // Современные научные исследования и инновации. 2015. № 11. URL: <http://web.snauka.ru/issues/2015/11/58981>
25. Федорченко В. К. Історія екскурсійної діяльності в Україні / В. К. Федорченко, О. М. Костюкова, Т. А. Дьорова, М. М. Олексійко. – Київ: Кондор, 2004. – 164 с.
26. Чагайда І. М. Екскурсознавство: Навчальний посібник / І. М. Чагайда, С. В. Грибанова – Київ : ІТФПУ, 2004 – 240 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Державне агентство України з туризму та курортів. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – URL: www.tourism.gov.ua
2. Украинская туристическая информационная система [Електронний ресурс]. – URL: www.utis.com.ua
3. Про охорону культурної спадщини [Електронний ресурс] : Законом України // Верховна Рада України. – Чинний. [Електронний ресурс]– URL:: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>.
4. Природно-заповідний фонд України. [Електронний ресурс] – URL: <http://www.pzf.in.ua/index.php/lmm-look>.

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Claasroom проводяться практичні заняття і відбувається контроль самостійної роботи, на платформі Телеграм індивідуальні заняття та консультації;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та практичних занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Організація екскурсійної діяльності», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2104>.